

1. Предмет і мета дисципліни, її місце і роль в навчальному процесі

Дисципліна “Регіональна економіка” є однією із фундаментальних дисциплін для підготовки фахівців економічних спеціальностей.

Предметом дисципліни “Регіональна економіка” є регіональні економічні системи, методи їх аналізу, стан та динаміка розвитку продуктивних сил, економіки регіонів України та економічна ситуація в регіонах України.

Мета дисципліни - сформувати у студентів систему знань про сучасний стан продуктивних сил України та умови і закономірності формування її регіональної економічної політики в ринкових умовах, що дасть їм змогу приймати економічно обґрунтовані рішення, які не будуть завдавати шкоди довкіллю, населенню та економічним об’єктам.

Завдання дисципліни полягає у забезпеченні студентів знаннями з теорії і практики регіонального аналізу, стану розвитку продуктивних сил України та її регіональних утворень; аналізу місця України у міжнародному поділі праці; оволодіння принципами побудови нової регіональної політики України, що базується на самостійній незалежності регіональних суб’єктів господарювання та принципі децентралізації економіки. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти: класифікувати складові природно-ресурсного потенціалу; застосовувати різноманітні підходи до економічної оцінки природних ресурсів; виконувати багатоваріантні розрахунки по вибору оптимального варіанту розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної структури, визначати коефіцієнти спеціалізації, локалізації, міжрайонної товарності та проводити техніко-економічні розрахунки; проводити діагностику окремих складових структур продуктивних сил (територіальної структури, галузевої структури, динамічних якостей регіону, демографічної структури та ринку праці); обґрунтовувати ефективність функціонування господарських комплексів з урахуванням їх територіального розміщення; обґрунтовувати доцільність участі України в міжнародному поділі праці.

Роль дисципліни та її значення в підготовці фахівців. Рівень знань та практичні навички щодо аналізу розвитку продуктивних сил та регіональних економічних систем. Дисципліна “Регіональна економіка” призначена надати майбутньому фахівцю комплекс знань про закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил; теорії та концепції розміщення продуктивних сил, формування економічних регіонів; наукові методи аналізу територіальної організації народного господарства та методи обґрунтування галузевого розміщення виробництва; принципові підходи до формування і розміщення територіально-

виробничих комплексів; природно-ресурсний потенціал України та підходи до економічної оцінки складових його компонентів; основні структури народонаселення, його динаміку та відтворення; трудові ресурси, ринок праці та механізм його формування; виробничий та науково-технічний потенціали України; структуру, особливості розміщення і трансформації у ринкових умовах галузей господарського комплексу; регіональну економічну політику та особливості економічного розвитку регіонів; значення зовнішньоекономічних зв'язків у розвитку продуктивних сил.

Зв'язок з іншими дисциплінами – дисципліна “Регіональна економіка” базується на основних положеннях дисциплін “Економічна теорія”, “Економіка підприємства”, “Політекономія”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Статистика” “Економічна безпека”, “Міжнародні економічні відносини”. Засвоєння матеріалу курсу “Регіональна економіка” дозволяє майбутнім спеціалістам оволодіти такими дисциплінами, як “Мікроекономіка”, “Економіка підприємства”, “Основи бізнесу”, “Міжнародні економічні відносини” тощо.

2. Цілі навчальної дисципліни

Номер цілі	Зміст цілі
1. Студент повинен знати:	
1.1	- закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил;
1.2	- теорії та концепції розміщення продуктивних сил, формування економічних регіонів;
1.3	- наукові методи аналізу територіальної організації народного господарства та методи обґрунтування галузевого розміщення виробництва;
1.4	- принципові підходи до формування і розміщення територіально-виробничих комплексів;
1.5	- природно-ресурсний потенціал України та підходи до економічної оцінки складових його компонентів;
1.6	- основні структури народонаселення, його динаміку та відтворення;
1.7	- трудові ресурси, ринок праці та механізм його формування;
1.8	- виробничий та науково-технічний потенціали України; с
1.9	- структуру, особливості розміщення і трансформації у ринкових умовах галузей господарського комплексу;
1.10	- регіональну економічну політику та особливості економічного розвитку регіонів;
1.11	- значення зовнішньоекономічних зв'язків у розвитку продуктивних сил
2. Студент повинен уміти:	
2.1	- класифікувати складові природно-ресурсного потенціалу;
2.2	- застосовувати різноманітні підходи до економічної оцінки природних ресурсів;
2.3	- виконувати багатоваріантні розрахунки по вибору оптимального варіанту розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної структури,
2.4	- визначати коефіцієнти спеціалізації, локалізації, міжрайонної товарності та проводити техніко-економічні розрахунки;
2.5	- проводити діагностику окремих складових структур продуктивних сил (територіальної структури, галузевої структури, динамічних якостей регіону, демографічної структури та ринку праці);
2.6	- обґрунтовувати ефективність функціонування господарських комплексів з урахуванням їх територіального розміщення;
2.7	- обґрунтовувати доцільність участі України в міжнародному поділі праці.
3. Студент повинен мати навички:	
3.1	- проведення аналізу стану розвитку продуктивних сил та регіональних і господарських економічних систем ;
3.2	- аналізу ефективності розвитку, виявлення диспропорцій
3.3	- оцінки плати за забруднення
3.4	- орієнтації в законодавстві України щодо регіонального розвитку, екологічної ситуації, економіки природокористування

3. Зміст навчальної дисципліни та види діяльності студентів

3.1. Лекційні заняття

№ пор.	Тема та зміст лекції	Кількість годин за формою навчання				Номер цілі
		ден-на	заочна	ско-роче-	друга вища	
1	2	3	4	5	6	7
1	Модуль «Регіональна економіка» ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ Сутність продуктивних сил (ПС). Предмет і об'єкт дослідження дисципліни. Зв'язок дисципліни з іншими науками. Актуальні проблеми і завдання курсу. Етапи наукових досліджень. Методологічні основи науки про розміщення продуктивних сил і регіональну економіку. Основні теорії розміщення виробництва. Розміщення сільського господарства. Розміщення промислового виробництва. Розміщення сфери послуг і споживання. Теорія полюсів росту і центрів розвитку. Концепція кластерів.	2	0,5	0,5	0,5	1.2; 1.3; 2.1; 2.4; 3.1
2	ЗАКОНОМІРНОСТІ, ПРИНЦИПИ І ФАКТОРИ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ Сутність економічного закону і закономірності, їх об'єктивний характер. Закономірності розміщення продуктивних сил та формування регіонів. Принципи розміщення суспільного виробництва та формування економіки регіонів. Основні фактори розміщення продуктивних сил. Зовнішнє середовище і розміщення продуктивних сил.	2	0,5	0,5	0,5	1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 2.3; 3.2

3	ЕКОНОМІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА Сутність територіальної організації продуктивних сил. Форми територіальної організації продуктивних сил. Поняття про територіально-виробничий комплекс. Соціально-економічна сутність регіону як системи. Сутність економічного району. Основні районоутворюючі фактори. Принципи і критерії виділення великих економічних районів.	2	0,5	0,5	0,5	1.1; 1.2; 1.4; 2.3; 2.4
4	РЕГІОН У СИСТЕМІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ Сутність територіального поділу праці. Види територіального поділу праці. Економічна спеціалізація регіону. Регіональна економічна діагностика. Діагностика територіальної структури регіону. Діагностика народонаселення та ринку праці регіону. Діагностика динамічних якостей регіону. Діагностика галузевої структури регіону.	2	0,5	0,5	0,5	1.3; 1.4; 1.6; 1.9; 2.3; 2.4; 2.5; 2.6; 3.1; 3.2
5	СУТНІСТЬ, МЕТА І ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ Сутність державної регіональної економічної політики, її мета та завдання. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики. Основні принципи державної регіональної економічної політики України. Основні завдання регіональної економічної політики. Функції управління центру і регіонів.	1	-	-	-	1.10
6	МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ Інструменти регіональної економічної політики. Складові механізму реалізації державної регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетно-фінансова система, прогнозування, програмування, міжрегіональне і прикордонне співробітництво.	1	-	-	-	1.10; 2.4; 3.1

7	ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ, ЙОГО СТРУКТУРА І ТРАНСФОРМАЦІЯ В РИНКОВИХ УМОВАХ Економіка країни як єдиний господарський комплекс. Сучасна галузева структура господарства та тенденції її розвитку. Промисловість як основна ланка господарського комплексу. Диспропорції промислового розвитку та шляхи їх подолання. Структурні трансформації господарського комплексу країни та її регіонів в умовах ринкової економіки та під впливом науково-технічного прогресу.	2	-	-	-	1.9; 2.6; 3.1; 3.2
8	ПРИРОДНИЙ ТА ТРУДОРЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ Сутність ПРП, його структура та класифікація мінерально-сировинних ресурсів. Кількісна і якісна оцінка природних умов та ресурсів. Методологічні підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України та її регіонів. Основні екологічні проблеми України. Шляхи ресурсозбереження, раціональне природокористування. Відтворення населення. Динаміка народонаселення. Наслідки росту народонаселення. “Демографічний вибух”. Теорії і концепції народонаселення. Структура народонаселення. Основні фактори, що впливають на зміни народонаселення. Якість населення. Євгеніка та євгенічні рухи. Чисельність населення України та його структура. Соціально-демографічна політика. Сутність трудових ресурсів. Ринок праці та механізм його формування. Моделі ринку праці.	2	1	0,5	0,5	1.5; 1.6; 1.7; 2.1; 2.2.; 3.2
9	МІЖГАЛУЗЕВІ ГОСПОДАРСЬКІ КОМПЛЕКСИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РОЗВИТКУ І РОЗМІЩЕННЯ Значення міжгалузевих комплексів. Структура міжгалузевих комплексів. Передумови формування та розвитку міжгалузевих комплексів. Основні центри розміщення в Україні. Основні проблеми та перспективи розвитку.	2	0,5	0,5	0,5	1.2; 1.3.; 1.4; 1.8; 2.6; 3.1; 3.2

10	ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ЯК ЄДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ Економічні форми організації продуктивних сил. Ієрархія економічних районів, їх основні типи. Наукові підходи до класифікації економічних районів України. Мережа економічних районів України.	2	0,5	-	-	1.8; 1.10; 2.4; 3.1
11	ЕКОНОМІКА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Характеристика продуктивних сил економічних районів. Природно-ресурсний потенціал економічних районів. Виробничий та науковий потенціал економічних районів. Соціально-економічна, демографічна та екологічна ситуація в економічних районах. Проблеми та перспективи розвитку економічних районів України.	2	0,5	0,5	-	1.10; 2.3; 2.4; 3.1; 3.2
12	МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА ІНШІ СВІТОВІ СТРУКТУРИ Сутність і значення міжнародних економічних зв'язків. Вплив міжнародного територіального поділу праці на формування зовнішньоекономічних зв'язків. Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування. Закони України “Про зовнішньоекономічну діяльність”, “Про вільні економічні зони”, “Про іноземні інвестиції”. Основні форми економічного співробітництва країн світу. Місце України в світовому територіальному розподілі праці. Територіальна і товарна структура експорту, імпорту та зовнішньоекономічний баланс України. Об'єктивні умов необхідності економічної співпраці України з країнами СНД та ЄС. Спільний економічний простір. Проблеми і перспективи розвитку екон. зв'язків з країнами світу	2	0,5	0,5	-	1.11; 2.4; 2.7 3.1

13	ФАКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПС Передумови формування концепції сталого розвитку. Сутність концепції «сталого розвитку». Розробки Римського клубу. Конференції ООН в Женеві та Ріо-де-Жанейро. Комісія «Брутланд». Програма дня на XXI століття. Основні принципи сталого розвитку. Складові концепції сталого розвитку. Парадигма інноваційного розвитку.	1	-	-	-	1.1; 1,5; 1.6 1.7; 1.8; 3.1, 3.4
14	Модуль «Екологія» НАУКОВІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Актуальність екологічних знань в XXI столітті. Міжнародний документ «Порядок денний на XXI століття». Структура екології як науки, її зв'язок з іншими дисциплінами. Екологія – як наукова засада для створення умов раціонального природокористування. Екологічна економіка як наукова база для принципіально нових умов функціонування суспільства. Основні екологічні концепції.	1	0,5	0,5	-	1.3; 1.5; 1.6; 2.2; 3.1, 3.2; 3.4
15	ЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ І СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Закон України «Про екологічну експертизу». Види експертизи і моніторингу навколишнього природного середовища. «Положення про державний моніторинг навколишнього природного середовища». Основні завдання екологічного моніторингу. Порядок ведення державних кадастрів природних ресурсів. Закон України «Про державну статистику». Система екологічної інформації про стан природного середовища.	2	0,5	0,5	-	1.10; 3.4

16	ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Закон України «Про власність», Закон України «Про підприємництво». Основні принципи права природокористування. Екологічні системи. Структура економічного механізму природокористування. Ліміти використання та плата за природні ресурси. Основні закони функціонування природного середовища. Вплив антропогенного забруднення на природне середовище. Нормативно-правові основи охорони природного середовища. Базові нормативи платежів за забруднення навколишнього середовища. Структура економічного механізму охорони природного середовища.	2	0,5	0,5	0,5	1.5; 3.2, 3.3; 3.4
17	ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Заходи з охорони земель, атмосфери, водних ресурсів. Основні ознаки природоохоронних заходів. Економічні результати природоохоронних заходів та основні показники економічної ефективності природоохоронних заходів. Соціальна екологія. Соціальні результати природоохоронних заходів та основні показники соціальної ефективності природоохоронних заходів. Зменшення захворюваності населення.	2	1	0,5	0,5	2.6; 3.3, 3.4
18	СВІТОВИЙ ДОСВІД І МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА Сутність і значення міжнародних екологічних зв'язків. Основні принципи міжнародного співробітництва. Міжнародні організації з охорони міжнародного середовища: ЮНЕП, ВООЗ, ВМО, ФАО, МАГАТЕ, ООН, WWF. Міжнародні конференції та міжнародні угоди. Міжнародна Червона книга. Взаємозалежність країн в вирішенні проблем охорони природного середовища. Ресурсно-технологічні стратегії, біосферно-екологічні стратегії, соціально-психологічні стратегії подолання екологічної кризи. Проблеми та перспективи розвитку екологічних зв'язків з іншими країнами світу.	2	0,5	-	-	1.11; 2.7; 3.4

	ВСЬОГО	32	8	6	4	x
--	---------------	-----------	----------	----------	----------	----------

3.2. Практичні заняття

№ пор.	Тема заняття	Кількість годин за формою навчання				Діяльність студентів	Номер цілі
		ден-на	заоч-на	ско-ро-чена	друга вища		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Науковий статус дисципліни «Регіональна економіка»	2	-	0,5	-	Обґрунтування генези дисципліни, визначення основних понять курсу, з'ясування зв'язку дисципліни з іншими науками, участь в обговоренні, вирішення проблемних питань	1.1; 1.2
2	Закономірності, принципи та фактори розміщення продуктивних сил	2	-	0,5	-	усне опитування, творча робота, ділова гра	1.1; 2; 1.3; 2.3; 2.4; 3.1
3	Регіон в системі територіального поділу праці	2	0,5	0,5	0,5	обговорення, творча робота	1.3; 1.4; 2.4; 2.5; 3.1; 3.2
4	Природний та трудовресурсний потенціал України	2	0,5	0,5	0,5	усне опитування, творча робота, ділова гра	1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 2.1; 2.2; 3.1
5	Господарський комплекс України. Міжгалузеві комплекси	2	0,5	1	0,5	обговорення, усне опитування, вирішення проблемних питань	1.2; 1.3; 1.8; 1.9; 2.6; 3.2
6	Економіка регіонів України. Місце України у міжнародному поділі праці	2	-	0,5	-	творча робота	1.10; 2.7
7	Наукові засади раціонального природокористування	2	-	-	-	аналіз ситуацій, обговорення	3.4
8	Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності.	2	0,5	0,5	0,5	ділова гра, усне опитування, творча робота	3.3; 3.4

	Всього	16	2	4	2	x	x
--	---------------	-----------	----------	----------	----------	---	---

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Модуль 1. Регіональна економіка

Основна література

1. Відоменко О.І. Розміщення продуктивних сил: Конспект лекцій. — К.: НУХТ, 2008.
2. Дорогунцов С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки: Навч. посібн. — К.: Стафед-2, 2001. — 144 с.
3. Дорогунцов С.І., Пітюренко Ю.І., Олійник Я.Б. та ін. Розміщення продуктивних сил України: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. — К.: КНЕУ, 2000.
4. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва: Навч. пос. — К.: Вид. ПАЛИВОДА, 2002. — С. 67-97, 186-199.
5. Михасюк І.Р., Янків М.Д., Залога З.М., Сажинець С.Й. Регіональна економіка. — Л.: Львів. держ. ун-т, 1998.
6. Розміщення продуктивних сил України Навч. пос. / Л.Г. Чернюк, Д.В.Клиновий: — К.: ЦУЛ, 2002. — 470 с.
7. Розміщення продуктивних сил. Навч. посібн. / За ред. В.В. Ковалевського, О.Л. Михайлюка, В.Ф. Семенова. — К.: Знання, 2001.
8. Розміщення продуктивних сил. Підручник / За ред. Є.П. Качана. — К.: ВД Юрид. книга, 2002.
9. Сазонець І.Л., Джинджоян В.В., Чубар О.О. Розміщення продуктивних сил: Навчальний посібник. — К.: ЦНЛ, 2006. — 317с.
10. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посібник. — К.: Вікар, 2001.
11. Тимчук М.Ф. Регіональна економіка. — К.: УММБ, 1998.
12. Топчієв О.Г. Теоретичні основи регіональної економіки. — К.: Наук. думка, 1997.

Додаткова література

13. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон” / Відомості Верховної Ради України, № 50, 1991.
14. Закон України “Про захист іноземних інвестицій в Україні” / Відомості Верховної Ради України, № 46, 1991.
15. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” / Відомості Верховної Ради України, № 29, 1991.
16. Закон України “Про інвестиційну діяльність” / Відомості Верховної Ради України, № 47, 1991.
- 17.
18. Александрова І.Є. Розміщення продуктивних сил. — Харків, 2000. — 61с.
19. Афанасьев Л.Л., Островский Н.Б., Цукерберг С.М. Единая транспортная система и автомобильные перевозки. — М.: Транспорт, 1984. — 335 с.
20. Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін. — К., 1996. — 240 с.
21. Белоконь Т.В. Трудовые ресурсы села (проблеми сезонной занятости). — К.: Наук. думка, 1987. — С. 302.
22. Борщевський П.П., Ушкаренко В.О., Чернюк Л.Г., Мармуль Л.О. Регіональні комплекси України (теорія та практика розвитку). — К.: Наук. думка, 1996. — 260 с.

23. Гаврилук О.В., Румянцев А.П. Економічна інтеграція в сучасному світі. — К.: Наук. думка, 1991. — 400 с.
24. Географічна енциклопедія України: У 3-х т. — К.: Українська радянська енциклопедія, 1989, 1990, 1993.
25. Глобальная энергетическая проблема / Под ред. И.Д. Иванова. — М.: Мысль, 1985. — 240 с.
26. Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: Підручник. — К., Либідь, 1998.
27. Горленко І.О., Тарангул Л.І. Економічні райони України. — К., 2000.
28. Данилишин Б.М., Чернюк Л.Г., Фашевський М.І. та ін. Продуктивні сили економічних районів України. — К.: НІЧЛАВА, 2000.
29. Демографічні процеси в США / Соцдослідження. — 1999. — № 6.
30. Дмитриева О.Г. Региональная экономическая диагностика. — СПб, 1992.
31. Дорогунцов С.И., Пирашвили Б.З. Основные направления формирования энергетической политики Украины // Экономика Украины. — 1992. — №8. — С. 3-8.
32. Дорогунцов С.І., Данилишин Б.М., Лібанова Е.М., Шевчук В.Я. Україна: проблеми сталого розвитку: Наук. доповідь. — К.: РВПС України НАН України, 1997.
33. Доценко А.І. Регіональне розселення: проблеми та перспективи. — К.: Наук.думка, 1994.
34. Економіка будівельного комплексу: Навч. посібник / За ред. П.Ф. Жердецького. — К.: Вища шк., 1992. — 271 с.
35. Економіка регіонів (областей) України / Л.Г. Чернюк: Навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2002. — 642 с.
36. Економіка України: потенціал, реформи, перспективи. Т.1. Огляд економіки України за 1990-1994 рр. — К., 1996. — 480 с.; Т.2. Проблеми реформування відносин власності в Україні. — К., 1996. — 310 с.
37. Економічний словник-довідник / За ред. С.В. Мочерного. — К.: Fetina, 1995. — С. 195.
38. Єпіфанов А.О., Сало І.В. Регіональна економіка. — К., 1999.
39. Заставецька О.В. Комплексний економічний і соціальний розвиток території: теоретичні і методичні дослідження. — Тернопіль, 1997.
40. Заставний Ф.Д. Географія України. — Львів, 1994.
41. Заяць Т.А. Відтворення робочої сили України: регіональні аспекти. — К.: Ленвіт, 1996. — С. 100.
42. Изард У. Методы регионального анализа. — М., 1966.
43. Исаксен А., Гамильтон К., Гулфасон Т. Введение в экономику рынка. — СПб., 1994. — 232 с.
44. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил (теоретико-методологічні основи). — К., 1997.
45. Іщук С.І. Територіально-виробничі комплекси і економічне районування: методологія, практика: Навч.посібник. — К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1996.
46. Калитенко А.П., Поповкін В.А. З досвіду економічного районування. — К., 1997.
47. Ким М.Н. Трудовой потенциал и занятость: Учеб. пособие. — Харьков, 1993.
48. Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР. Теоретические и методические исследования. — К., 1990.
49. Концепція утворення ВЕЗ в Україні. — К.: Логос, 1999.
50. Крыжановский Б. Н. Потенциал машиностроения. — К.: Наук, думка, 1994. — 351 с.
51. Кухленко О. Будівельний комплекс в умовах нової інвестиційної політики // Економіка

України. — 1996. — № 2. — С. 35-41.

52. Куценко В., Богуш Л. Потенціал сфери охорони здоров'я: регіональні аспекти // Економіка України. — 1999. — №3. — С. 61-69.

53. Куценко В.И. Сфера воспроизводства здоровья населения (социально-экономический и региональный аспект). — К.: Наукова думка, 1994. — 224 с.

54. Куценко В.І, Богуш Л.Г., Опалєва І.В. Соціальна сфера регіону (стан та перспективи розвитку). — К.: РВПС України НАН України, 1997. — 252 с.

55. Куценко В.І, Богуш Л.Г., Опалєва І.В. Соціальні наслідки економічних трансформацій в Україні (регіональні аспекти). — К.: РВПС України НАН України, 1998. — 49 с.

56. Левшин Ф.М. Мировой рынок: конъюнктура, цены и маркетинг. — М.: Международные отношения, 1993. — 260 с.

57. Лібанова Е.М. Ринок праці. — К.: ЦУЛ, 2003. — 224 с.

58. Лукінов І. Інтереси України в розвитку партнерських взаємовідносин з країнами Центральної Азії та Кавказу // Економіка України. — 1995. — №5. — С. 4-14.

59. Лукінов І.І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ сторіччя). — К.: АТ "Книга", 1997. — 456 с.

60. Международные экономические отношения: проблемы и тенденции развития / Под ред. Н.А. Черкасова. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. — 176 с.

61. Методологічні засади комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів / Б.М. Данилишин, Л.Г.Чернюк, М.І. Фащевський та ін. — К.: РВПС України НАН України, 1998. — 158 с.

62. Методологічні засади комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів. — К.: Вища шк., 1998.

63. Михасюк І.Р., Янків М.Д., Залога З.М., Сажинець С.Й. Державне регулювання економіки. — Л.: Львів. держ. ун-т, 1999.

64. Михасюк Р.Р., Побурко Я.О., Яцура В.В. Основи регулювання економічного і соціального розвитку регіонів. — К., 1995. — 231 с.

65. Міжнародні економічні відносини: система регулювання міжнародних економічних відносин / А.С. Філіппенко, В.С. Бурковський, В.С. Будкін та ін. — К.: Либідь, 1994. — 254 с.

66. Никитенко М.В. Региональная экономика. — Минск: Наука и техника, 1992.

67. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до соціальної географії. — К.: Знання, 2000.

68. Пашенко Ю., Давиденко А. Розвиток міжнародного транспортного сполучення України // Економіка України. — 1999. — №7. — С. 47-55.

69. Пашенко Ю., Давиденко А. Розвиток, модернізація транспортної системи України // Економіка України. — 1998. — № 9. — С. 41.

70. Пашенко Ю.Є., Давиденко А.М., Чернюк Л.Г. Перспективи розвитку транспортного комплексу. — К.: Либідь, 1998. — 40 с.

71. Пила В.І., Чмир О.С. Спеціальні (вільні) економічні зони: теорія та практика: Навч.посібник. — К.: ІЕ НАН України, 1998.

72. Питюрєнко Ю.И. Системы расселения и территориальная организация народного хозяйства. — К.: Наук. думка, 1983.

73. Питюрєнко Ю.И. Территориальные системы городских поселений Украинской ССР. — К.: Наук. думка, 1977.

74. Піріашвілі Б.З. Якою буде енергетична політика, таким стане наше життя. — К.: Віче, 1994. — С. 47-54.

75. Пістун М.Д., Гуцал В.О., Проводар Н.І. Географія агропромислових комплексів. — К.: Либідь, 1997. — 198 с.

76. Поповкін В.А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. — К.: Наук. думка, 1993. — 210 с.
77. Региональная экономика / Под.ред. Т.Г. Морозовой. — М., 1995. — 304с.
78. Региональная экономика: новые подходы. — М, 1993.
79. Розміщення продуктивних сил: Методичні вказівки / Укладач О.І.Відоменко. — К.: НУХТ, 2007. — 21с.
80. Розміщення продуктивних сил. Тестові завдання /Дорогунцов С.І., Ішук С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. — К.: “Знання”, 1999.
81. Рубський Б. Конкурентоспроможність української економіки: орієнтири макropolітики в кризових умовах // Економіка України. — 1999. — №4. — С. 4-15.
82. Руденко В.П. Природно-ресурсний потенціал України. — К.: Либідь, 1994. — 150 с.
83. Савченко В.Ф. Держава і регіон: регулювання соціально-економічного розвитку. Кн. 1-3. — К., 1999.
84. Семінков С. Єдиний ринок Європейського Союзу: деякі аспекти податкової гармонізації // Економіка України. — 1999. — № 3. — С. 70-75.
85. Симоненко В.К. Регионы Украины, проблемы развития. — К.: Наук. думка, 1997. — 264 с.
86. Симоненко В.К. Українське Причорномор'я: потенційні можливості і перспективи розвитку. — К.: Вища шк., 1996.
87. Скуратівський В., Паній О., Лібанова Е. Соціальна політика. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 360 с.
88. Сологуб О.П. Регіональна економіка: потенціал і продуктивність. — К.: Наук.світ, 1999.
89. Соціально-економічна географія. / За ред. О.Г. Шаблія. — Львів: Світ, 1994.
90. Статистичний щорічник України за 2007 р. — К.: Техніка, 2006.
91. Стеченко Д.М. Інвестиційна політика: регіональний аспект // Економіка України. — 1996. — № 4. — С. 33-38.
92. Ткачук І.Г. Економічна самостійність регіону. — К., 1994.
93. Транспорт Украины: Справочник. — Одесса: Судостроение, 1997. — 140 с.
94. Транспортный комплекс Украины: экономика, организация, развитие: Сб. науч. трудов. / За ред. Ю.М. Цветова. — К.: Центр, 1995. — 198 с.
95. Україна: прогноз розвитку продуктивних сил / С.І. Дорогунцов, Б.М. Данилишин, Л.Г. Чернюк та ін. — К.: РВПС України НАН України, 1998. — Т.1. — 163 с.; Т.2. — 117с.
96. Хендрикус Бос. Размещение хозяйства. — М., 1970.
97. Холл П. Городское и региональное планирование. — М., 1993. — 195 с.
98. Чумаченко Н.Г. Экономика региона: теоретические основы, функциональная деятельность. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1995.
99. Экономические проблемы развития транспорта / Под ред. А.А. Митиашвили. — М.: Транспорт, 1982. — 231 с.

Модуль 2. Екологія

Основна література

1. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього середовища. Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 442 с.
2. Заверуха Н.М., Серебряков В.В., Скильба Ю.А. Основи екології. Навч. посіб. – К.: Каравела, 2006. – 368 с.
3. Сухарев С.М. та інші. Основи екології та охорони довкілля. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 389 с.
4. Яремчук І.Г. Економіка природокористування: Навч. пос. – Київ: «Просвіта», 2000. – 429с.

Додаткова література

5. Белов СВ., Барбинов ФА., Козьяков А.Ф. Охрана окружающей среды: Учеб. пособие для техн. спец. вузов / Под ред. СВ. Белова. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: Высш. шк., 1991. — 319 с: ил.
6. Білявський Г.О., Падун ММ., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології: Підруч. для студентів природ, фак. ВНЗ. — 2-ге вид., зі змінами. — К.: Либідь, 1995. — 368 с.
7. Булгакова Н.Г., Василевская Л.С., Градус Л.Я. и др. Контроль за выбросами в атмосферу и работой установок на предприятиях машиностроения: Практ. руководство. — М.: Машиностроение, 1984. — 128 с: ил.
8. Водне господарство в Україні. – К.: Генеза, 2000. – 450 с.
9. Гайда Н.Г. Стан та перспективи розвитку перинатальної допомоги на етапі реформування охорони здоров'я в Україні / Перинатологія та педіатрія. — 1999. — № 1.
10. Голуб А.А., Струкова Е.Б. Економіка природних ресурсів. – М.: Аспект пресс, 1998. – 319 с.
11. Голубець МА. Від біосфери до соціосфери. — Л.: Поллі, 1997. — 256 с.
12. Горелов АА. Экология: Учеб. пособие.—М.: Центр,1998.— 240 с: ил.
13. Гук М. та ін. Державна екологічна інспекція України. Державна інспекція охорони природного середовища Польщі. Контроль і моніторинг природного середовища в Україні та Польщі. — Варшава, 1994. — 99 с.
14. Данилишин Б.М., Дрогунцов СІ., Міщенко В.С. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. — К., 1999.
15. Демина ТЛ. Экология, природопользование, охрана окружающей среды: Учеб. пособие. — М.: Аспект Пресс, 1997.— 143 с: ил.
16. Джигирей В.С., Сторожук В.М., Яцюк РА. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища (Екологія та охорона природи): Навч. посіб. — Л.: Афіна, 2004. — 272 с
17. Довідник з питань економіки та фінансування природокористування та природоохоронної діяльності. – К.: Геопринт, 2000. – 411 с.
18. Екологічна енциклопедія. 1, 2, 3 том. - К.: Всеукраїнська видавнича ліга, 2008.
19. Екологія і закон. Екологічне законодавство України. 1, 2 книга. К.: Юрінком Інтер, 1998.
20. Економіка природокористування: Методичні вказівки / Укладач О.І. Відоменко. – К.: НУХТ, 2006. – 21с.
21. Иванов Б А. Инженерная экология. — Л.: Изд-во Ле-нингр. ун-та, 1989. — 319 с.

22. Кормилицын ВМ., Цицкишвили М.С., Яламов Ю.И. Основы экологии: Учеб. пособие. — М.: МПУ, 1997. — 68 с: ил.
23. Корсак К.В., Плахотнік О.В. Основи екології. — К.: МАУП, 1998. — с. 227.
24. Луконенко В.Г., Несолёное Г.Ф. Определение антропогенного воздействия производственного процесса на воздушную среду: Учеб. пособие. — Самара: Самарский гос. аэрокосм. ун-т, 1994. — 44 с.
25. Маслов Н.Н., Коробов Ю.И. Охрана окружающей среды на железнодорожном транспорте: Учеб. для вузов. — М.: Транспорт, 1996. — 238 с.
26. Назарук ММ. Соціоекологія: Словник-довідник. — Л.: ВНТЛ, 1998. — 172 с.
27. Основи екології та соціоекології: Навч. посіб. для підприємств зв'язку / За ред. М.М. Назарука. — Л.: "За вільну Україну", 1997. — 210 с.
28. Рябчиков А.К. Экономика природопользования. Уч.пос. — М.: «Элит-2000». — 185с.
29. Справочник по охране окружающей среды / В.Г. Сахаев, В.В. Щербицкий. — К.: Будивельник, 1986. — 152 с
30. Статистичний щорічник України за 2008 рік. — К., 2009.
31. Туница Ю.Ю. Эколого-экономическая эффективность природопользования. — М., 1980.
32. Україна на зламі тисячоліть. Історичний екскурс, проблеми, тенденції та перспективи: Кол. могононр. / Г.В. Щокін, М.В. Попович, М.С. Кармазіна та ін.; За заг. ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого; Авт. передм. Л.М. Кравчук. — К.: МАУП, 2000. — 384 с
33. Физические поля и безопасность жизнедеятельности / В.А. Гордиенко. — М.: АСТ: Астрель: Профиздат, 2006. — 316,[4] с.
34. Червона книга України. Тваринний світ. — К.: Українська енциклопедія, 1994. — 464 с.
35. Экология: Учеб. для вузов / А.И. Николайкин, Н.Е. Николайкина, О.П. Мелехова. — 4-е изд., испр. и доп. — М.: Дрофа, 2005. — 622,[2] с.
36. Яцик А.В. Екологічна ситуація в Україні і шляхи її поліпшення. К.: Оріяни, 2003. — 84с.